

BCO – Váš orchestr pro 21. století!

11. koncertní sezona 2022/2023

Další koncert:

KOMUNITNÍ PRÁCE A PARTICIPACE

27. únor 2022, Besední dům

Mirela Ivičević - Case White

Unsub Chin – Grafitti

B. Čajkovskij – Koncert pro klavír a orchestr

Vít Zouhar – Koncert pro BCO a jeho komunitu (objednávka BCO)

Brno Contemporary Orchestra/ Pavel Šnajdr – dirigent

**BRNO
CONTEMPORARY
ORCHESTRA**

BCO finančně podporují:

Statutární město Brno, Ministerstvo kultury ČR

Mediální partneři:

OperaPlus, KlasikaPlus, Brno Město hudby, ČRo, HIS VOICE

Děkujeme za podporu a spolupráci:

TJ Sokol Brno-Tuřany

www.bcorchestra.cz

JSME NA FACEBOOKU, INSTAGRAMU, TWITTERU a máme YOUTUBE kanál

Změna programu vyhrazena.

REAKČNÍ VÁNOCE

posluchači

19. prosinec 2022, 19:30, Sokolovna, Brno – Tuřany

JAKUB JAN RYBA / PAVEL ŠNAJDR – Fuga E dur, transkripce pro BCO

VOJTĚCH DLASK – „...Život na Krále“ (na texty Jana Kameníka, objednávka BCO, světová premiéra)

I. - Za temné noci

II. - Sázím život na Krále

... losování tomboly

PAVEL ZEMEK NOVÁK – Čas milosrdenství (objednávka BCO, světová premiéra)

I. - Hudba noci

II. - Jitřní hudba

III. - Zpěv milosrdenství

MILOSLAV KABELÁČ – Hra s jesličkami. Malá vánoční kantáta pro soprán a tři mužské hlasy (sólo), komorní instrumentální soubor a varhany na texty lidových vánočních koled ze sbírky K. J. Erbena *Prostonárodní české písně a říkadla* (1937)

JANA VONDRŮ – zpěv

MARTIN KOTULÁN, KORNEL MIKECZ A FRANTIŠEK SLIŽ – zpěv

BCO – BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA / PAVEL ŠNAJDR – dirigent

Nebo „návrát k tradici“: pod tím slovem se myslí, že tradice je něco hotového a neměnného. Ale což je-li tradice živá jako sám život? Co mi je platno toužiti „zpět k síle mého dlouhověkého dědečka“? Snad – mohu mít tu důvěru – žije ve mně jeho tradice dlouhověkosti; ale tu mi nezbývá než zkusit to a žít kupředu až do osmdesáti osmi let. Snad v nás žije bezpočtu národních tradic; musíme to zkusit tím, že budeme žít, tvořit a prospívat – zdar je před námi, ale nikoliv za námi. Pravá důvěra v tradici je: „Je s námi, vše je hotovo, s pánembohem kupředu!“

Karel Čapek – Kritika slov

Moudrý, zrádný i zneužitelný Karl Marx napsal, že „Ne vědomím lidu je určováno jejich bytí, ale naopak jejich společenským bytím jest určováno jejich vědomí.“ Mnozí si to vzali za své, a tak stvořili homogenní lid, který byl v devatenáctém století čistý, nezničený a odhodlaně národní, v první polovině dvacátého století pak demokratický a liberální a následně odpudivý a hoden vyvraždění. V druhé polovině téhož století byl lid nově vnímán jako typicky dělnický, budující a socialistický. Bylo též ideologií, vědou a jazykem nvceno *společenské bytí*, které nejen určovalo *vědomí lidu*, ale rovněž jeho tradice, kulturu, umění a vlastně celý život. I v minulých třiceti letech se mnohokrát operovalo s lidem jako kompaktním a homogenním celkem – vznikl obyčejný člověk, slušní lidé, aktivisté, havlovci, pražská kavárna, generace X, Y, Z. I nám, zdá se, společenské bytí určuje společenské vědomí... Zkuste si někdy vypnout zvuk u televize a předpokládám, že nebudete nijak významně ochuzeni, „uslyšíte“, co kdo říká, jak zní reklama, kapela, detektivka, zábavný pořad a zřejmě i zajímavý dokument. A co teprve, když se v záběru objeví vánoční stromeček, nesmyslně osvětlená náměstí, svůdné nástrahy obchodních domů, tradiční stánky a davy obyčejných lidí? Že víte, jak to bude znít a co všechno zajímavého se bude říkat... Sdílím nesentimentální přístup k tradici, a tak společně s Karlem Čapkem můžeme konat: Pravá důvěra v tradici je: „Je s námi, vše je hotovo, s pánembohem kupředu!“ A nijak to nemusí souviset s ekonomickým růstem či modernistickou vírou v nekonečný pokrok. Kupředu totiž neznamená za každou cenu jinak.

Připravili jsme pro vás vánoční koncert, jehož reakčnost nejvíce spočívá v tom, že není nijak akční – žádné slevy, žádné technologie, žádná mámení, žádné rychlé střihy. Chceme vám nabídnout příjemné setkání v budově, která byla pro setkávání postavena, stromeček, který byl jako stromeček vypěstován, pohoštění, abychom vás pohostili, tombolu, abyste mohli něco skutečně vyhrát, pivo, víno a limonádu, kterou si budete moci koupit na provizorním baru, a hlavně hudbu, kterou jste nikdy neslyšeli a o to větší cenu ji má poslouchat. Nechceme překonávat tradici jako se překonává bolest zubů či vlezlá zima, nechceme ji ani opouštět, jako se opouští něco krásného. Chceme vánoční tradici nadále žít a utvářet a budeme moc rádi, když se k nám přidáte. Nabízíme vám prostor, ve kterém můžete klidně otevřít uši a poslouchat či alespoň naslouchat Vánocům dvacátých let jednadvacátého století. Třeba se z nich nestane pouhá historie, ale zůstanou součástí živé i životodárné tradice.

Hudba mluví sama za sebe a svými imanentními prostředky nás tak provede tím, co advent i Vánoce v naší kultuře symbolizují a znamenají. Nabídne nám nervozitu i očekávání, tvoření i

stvoření, uzavření se do sebe, ale i milosrdenství a pomoc bližnímu, rozjímání a únavu, ale i společné sdílení radosti z narození, a především naději v to lepší a úžasnější co nás čeká.

Jana Jakuba Rybu (1765 - 1815) všichni znají jako autora České mše vánoční a několika dalších pastorel, jako sběratele lidových písní a jako významného kantora. Nikdo však neví, jak vypadal, a světem kolují jen jeho fiktivní portréty. On sám si sebou zřejmě nebyl moc jistý, a tak ukončil svůj život sebevraždou v hustých lesích, kdy se u jeho těla našla Senekova kniha O klidu duševním, snad jej dosáhl. Budiž nám to ponaučením, že občas je potřeba si pořádně odpočinout a věnovat čas sám sobě a svému klidu. Na dnešním koncertě zazní *Fuga E dur* napsaná pro klavír či varhany, kterou pro BCO upravil Pavel Šnajdr. Je to mistrovská miniatura, která nabízí neznámou tvář Rybovy tvorby.

Kompozice *Za temné noci* skladatele a pedagoga **Vojtěcha Dlaska** (1979) není prototypem novodobých adventních rorátů, ani projevem předvánočního šilenství, ani všudypřítomným, mnohdy kýčovitým veselím linoucím se z neumlčitelných reproduktorů. Svým charakterem spíše evokuje sebezpytující očekávání a naději plynoucí z tvorby a zrození svébytného života tak lidsky a přímočaře vyjádřeného v textech Jana Kamenika.

Dech, tlukot srdce, vytrvalost, víra v nadčasové hodnoty křesťanství i lidskou přirozenost a mimořádná schopnost abstrakce, to vše v harmonickém unisonu nekonečného plynutí od prvních hudebních záznamů až po neodhadnutelné predikce budoucích znějících struktur, to vše se odráží v klikaté cestě tvoření skladatele **Pavla Zemka Nováka** (1957). Znovu pro nás zhudebnil koledy, které jsou v nás, což znamená že v nás pořád žijí a věříme, že i budou žít. Skladba *Čas milosrdenství* byla zkomponována na objednávku BCO.

S folklorem jsme propojeni pupeční šňůrou, kterou mnohdy napínáme až těsně k prasknutí, ale pořád nás napájí životodárnou silou, tak psal několikrát hudební skladatel **Miloslav Kabeláč** (1908–1979). My už víme, že to znamenalo něco jiného ve třicátých, něco jiného v padesátých nebo v devadesátých letech dvacátého století, taky víme, že to znamenalo něco jiného ve vztahu k Janáčkoví a něco jiného v souvislosti s tvorbou Jiřího Pavlici. Krátce před třicátkou, krátce před Mnichovem, v době, která ještě nevěděla, co hrůzného i krásného ji čeká, se Miloslav Kabeláč rozhodl napsat kantátu *Hra s jesličkami* (1937), rozhodl se pro líbezná a bizarní zhudebnění, zpřítomnění folkloru, tradice, vánočních koled – jistě je poznáte, ale věřte, že budete překvapeni. Hezký poslech.

19. prosince 1882 se narodil člověk čistého srdce, hudební kritik, pedagog, hudební historik, sbormistr a organizátor Gracián Černušák (1882–1961). Snad každý, kdo se chtěl něco dozvědět o evropské hudební kultuře, četl některou z jeho knih. Černušák bádá, popularizoval a psal pro tuzemské i mezinárodní publikum. Trpěl v diktaturách, ale nikdy nepřestával věřit v úžasnou sílu a moc hudby. Bylo by hříchem tuto mimořádnou osobnost na dnešním koncertě nepřipomenout.

Přejeme vám všem vše dobré, hodně zdraví a hlavně ať se vám vše zlé vyhýbá.

Viktor Pantůček